

Kaj mislite o svoji trgovini?

Anketo s tem naslovom je izvedel tudi Sekretariat konference svetov potrošnikov pri P OK SZDL Ljubljana Vič-Rudnik v mesecu juniju med sveti potrošnikov v KS. Poudarek ankete je bil predvsem na oceni osnovne preskrbe v mestnih in primestnih KS, kjer je najmočnejša koncentracija prebivalstva in kjer najbolj izstopajo problemi osnovne preskrbe. Anketni list je izpolnilo 15 svetov potrošnikov, o rezultatih ankete pa je razpravljaj sekretariat na septembrski seji in ugotovil sledeče.

Pri prvem vprašanju velika večina ocenjuje, da je oskrba z osnovnimi življenjskimi in gospodinjstvi potrebščinami zadovoljiva, kar se ne ujema z oceno odgovornih preskrbovanih institucij in sicer, da je preskrba v Ljubljani dobra! Pri vprašanju »Katerega blaga nasploh ali najčesteje primanjkuje?« so največ točk dobila dietična in diabetična živila. Z oskrbo s tovrstnimi živili že od nekdaj nismo zadovoljni! Res je, da je proizvodnja teh živil draga, vendar bi morala industrija in trgovina glede na vedno večje potrebe potrošnikov tem artiklom nameniti večjo pozornost. Na drugem mestu je sadje in zelenjava. Tudi slaba založenost naših trgovin s tovrstnimi artikli je že stara ugotovitev. Razlogi za to so predvsem v rizično trgovine (velik kolo) neustreznih prostorih, pomanjkljivi opremi (hladilna tehnika). Vse to velja zlasti še za klasične trgovine.

Sveže meso je glede pomanjkanja na tretjem mestu. Ta ugotovitev je kritično zaskrbljujoča, saj specialne mesnice terena ne pokrivajo dobro in je potrošnik marsikje odvisen od trgovine oziroma pakiranega mesa. Tudi tu so razlogi za takšno stanje zlasti v rizično (rok trajanja), neprimernih prostorih, pomanjkljivi hladilni opremi in neradni dostavi.

Na četrtem mestu glede založenosti so gospodinjstve potrebščine, kamor naj bi sodila pralna in čistilna sredstva, papirna konfekcija, manjši pripomočki v gospodinjstvu ipd. Največja ovira so pri tem neustreznih prostori, sanitarni predpisi in stroški z zalogami.

Na petem mestu je kruh in pecivo. Čeprav le štirje sveti potrošnikov ocenju-

jejo oskrbo s kruhom in pecivom za slabo pa ta ugotovitev ni nepomembna! O založenosti s kruhom je sekretariat na tej seji še posebej razpravljaj in ugotovil, da je stanje zelo različno od primera do primera. Naše trgovine oskrbujejo s kruhom pekarnice od Vrhovce do Skofje Loke, Grosupljega, žita s Pekarno Center ipd. Na splošno je črnega kruha premalo, zlasti kritični primeri so na Krimu, Galjeviči, Barju in Dobrovi, kjer pride tovrstnega kruha le 5 odstotkov in še to v poznejših urah.

Drugje je pestro in količina kruha zadovoljiva.

Delikatesno blago je dobilo le dva pritrilna odgovora, brezalkoholne pijače enega, med tem ko alkoholne pijače nobenega.

Pri oceni prodajalcev sta bila najslabše ocenjena njihova prizadevnost in vljudnost. Največ negativnih odgovorov pri vprašanju o urejenosti trgovine se je nanašalo ne neustrezne prostore in smotnost razporeditve blaga, med tem ko so založenost, red in čistoča še kar zadovoljivi.

Obratovalni čas ne ustreza samo v enem primeru, med predlogi za izboljšanje preskrbe pa so največkrat omenjeni: vljudnost in prizadevnost prodajalcev, razširitev poslovnih prostorov, ustrežnejša oprema trgovine, večje število prodajalcev, večja izbira blaga po vrstah in kvaliteti, boljše strokovnost prodajalcev in večja osebna urejenost prodajalcev.

Na osnovi teh ugotovitev je sekretariat konference svetov potrošnikov zaključil, da je anketa pokazala verno sliko stanja osnovne preskrbe oziroma trgovine s prehranbenim blagom in jih zato namerava posredovati organizacijam združenega dela, nosilcem osnovne preskrbe v naši občini. Ker pa je bila anketa izvedena v mesecu juniju in ker se situacija stalno spreminja v skladu z gospodarskimi ukrepi, jo namerava večkrat ponoviti in k sodelovanju pritegniti tudi koordinacijski odbor svetov potrošnikov pri P MK SZDL Ljubljana z namenom, da le-ta izvede podobno anketo v celotni Ljubljani.

NAŠA ANKETA

Kupujemo manj in bolj selektivno

Ko smo natanko pred letom dni obiskali več naših krajev in pokramljali s tamkajšnjimi kraji o preskrbi v njihovih trgovinah, so ti kar nasuli najrazličnejših pripomb: tu denimo so pogrešali širšo izbiro blaga, drugod tekočo preskrbo s kruhom, mlekom in mesom, ali pa so se jezili, ker njihova trgovina ni odprta več ur na dan.

Zdaj po letu dni se je marsikje najbrž premaknilo na bolje, saj nove trgovine rastejo kot gobe po dežju, zato pa je precej plitvejši žep občanov, ki ga vztrajno suši visoka inflacija in z njo vse nižji realni dohodek. O tem so nam naši krajanji povedali naslednje:

Silva Hafner Janez Trobec Saša Suntajs Franc Zadnikar Alenka Miklič

Silva Hafner, učenka OS z Viča: »Kupujem manj kot poprej, razen morda ob sobotah, ko je treba kaj več nabaviti. Draginja se čuti še posebej pri kruhu in mesu, ki pa ga pri nas žal porabimo že več kot poprej, saj nas je v družini kar pet, od tega tri odraslejša dekleta.

Sicer pa preskrba v naši trgovini (na Viški cesti), če me tudi vprašate, še vedno ni takšna, kot bi morala biti. Vedno česa zmanjka. Enkrat denimo ni cigaret, drugič olja, sladkorja, moka ali pa česa drugega.

Janez Trobec, delavec iz Polhovega Gradca:

»Trgovina, ki jo imamo tu v Polhovem Gradcu je gotovo premajhna za tako velik kraj. Tu imajo prav vse na kupu, zato seveda tudi ne morejo poslovati tako, kot bi bilo treba. Veliko ljudi, še posebno tisti, ki se vozijo na delo, pa kupuje tudi v Ljubljani in zato ni nič čudnega, da je včasih kruha preveč, včasih pa premalo. Po mojem bi problem še

najbolj zadovoljivo rešili z novo montažno samopostrežno trgovino, ki bi počasi pokrila vse potrebe naglo rastočega kraja.

Saša Suntajs, dijakinja iz Rožne doline: »Sama kupujem tako kot ponavadi. To pomeni, ne ravno pretirano veliko, pač pa toliko, kot se mi zdi potrebno. Tudi s preskrbo v naši samopostrežni trgovini sem kar zadovoljna, saj imamo v njej v glavnem vse, kar rabim. Če pa česa ne dobim, grem drugam.

Franc Zadnikar, strojni inženir z Dobrove: Meni se vsa ta draginja za zdaj še ne pozna toliko. Manj se le vozimo z avtomobilom, vidim pa v službi, kako se nekateri komajda še

prebijajo iz meseca v mesec. Nekaterim je malica postala že glavni obrok hrane.

Kar pa zadeva preskrbo v naši trgovini, pa moram reči, da nisem preveč na tekočem. To je bolj ženina stvar. Mislim, da ne primanjkuje ravno veliko stvari – prej narobe, vsega je na izobilju, saj ljudje nimajo več toliko denarja, da bi na veliko kupovali.

Alenka Miklič, študentka z Vrhovce: »Po zadnjih večjih draginjah smo v družini predvsem zmanjšali nakup luksuznih stvari, kot so na primer posebne delikatese, ostalo pa v glavnem kupujemo le še v manjših količinah. Tudi hrane ne mečemo več po nepotrebnem proč. Z drugo besedo: ne kupujemo veliko manj, pač pa bolj racionalno, z razumom.

V zvezi s samo preskrbo v naši samopostrežni trgovini na Vrhoveh, pa bi dejala, da se je v zadnjih letih precej popravila. Prej je bila izbira slabša. Ni bilo denimo dovolj vrst moka, pa kruha in sadja, tako da smo morali po marsikaj v mesto.« **BRANKO VRHOVEC**

V obrtni dejavnosti viške občine imajo izrazito pozitivno številko le prodajalne. Janez Škarja se je odločil za mesarstvo, ki jo je odprl v že desetletja znanem lokalu v Trnovskem pristanu 24 (foto: B. J.)

PRVIČ MANJŠE ŠTEVILO NOSILCEV OBRTI

Tehtanjem med Vičem in Bujami

Precej je znakov, ki kažejo, da bo tudi zasebni del drobnega gospodarstva moral dojeti, da se bo potrebno za naročila, delo in predvsem plačila, boriti z najrazličnejšimi sopotniki in preprekami njihove aktivnosti. Strukturna gibanja kažejo, da potrošnik želi na določenih področjih, da bi njegove potrebe zadovoljevali obrtniki, žal pa neposreden stik med potrošnikom in proizvajalno ali storitveno obrtjo ne more vedno zapolniti velikih zmogljivosti, ki jih imajo nekatere obrtne delavnice. Te so bile pretežno ustvarjene za kooperantske potrebe industrije.

Sekretar obrtnega združenja naše občine Branko Pečan je imel že prve dni oktobra poročilo o številčnem stanju v Obrtnem združenju Ljubljana Vič-Rudnik 30. 9. 1988. Skupaj smo imeli v naši občini tega dne 1621 nosilcev obrti. To je 16 manj kot 1. januarja letos. Tako se je po nekajletnem številčnem vzponu, pojavil pri statističnih podatkih negativni predznak. Še bolj zanimiv pa je prikaz po panožni delitvi. V primerjalnem obdobju (1. 1. – 30. 9. 1988) smo v občini dobili 77 novih obrtnih delavnic, prav toliko pa jih je zaprlo svoja vrata. Ostalo jih je še 1.141. Pri avtoprevoznikih se je pojavilo 17 novih prevoznikov stvari, 36 pa jih je opustilo to delo. Tako jih je trenutno še 342. Pri prevozu oseb se je prijavil en nov avtoprevoznik, trije pa so se odjavili. Tako jih sedaj lahko še 41 opravlja s takimi vozili. Gostinski obrati imajo 10 novih lokalov, 8 pa so jih ukiniteli. Še vedno jih je ostalo 85. Žal pa odpirajo predvsem krčme in okrepčevalnice (kot se slovensko imenujejo bifeji), kar seveda kakovostno ne bogati naše gostinske in posredno turistične ponudbe. Največ novih obratovalnic je pri prodajalnah na drobno. Letos so se v to obrtniško delo vključili Pavel Jntihar v Horjulu 54 a, Metka Pavič na Galjeviči 9 a, Leon Velkavrh na Tržaški 245 in

mesar Janez Škarja v Trnovskem pristanu 24 nasproti prulskega mostu.

To je devetmesečni številčni obračun obrtnih delavnic na ozemlju naše občine. Najpomembnejše je razmerje pri prvi postavki (+77, -77), ker v tem trenutku ne vemo, ali je 77 posameznikov prišlo oziroma odšlo, ali so to delavnice, ki so imele zaposlene večje število delavcev. Bežen pogled med obrtniki, s katerimi smo že imeli stik na straneh našega časnika, pa kaže, da nimamo več pomembnega izdelovalca testenin na Dolenjski cesti, da ni več izdelovalke zaščitnih rokavic in čevljarstva na Tržaški cesti in da vse več močnih obrtnikov namiguje na to, da bi jih bistveno bolje sprejeli in bolj cenili v istrski občini Buje.

To pa so že sestavine problematike, ob kateri ne bi smeli brezbrizno zamahniti z roko, češ, pa naj odidejo, ampak bi se morali soočiti z našo realno (jugoslovansko) situacijo, ki pravi, da bo vsak pri nas ustvarjen dinar še kako dobrodošel in potreben za naš (viški) razvoj.

STANE JESENOVEC

Najboljša tudi Irena in Marjan

Naše obrtno združenje je 28. in 29. septembra organiziralo na igriščih na Špici II. teniško prvenstvo obrtnikov in njihovih delavcev mesta Ljubljane. Že takoj na tem mestu naj zapišemo, da sta prvi mesti osvojila Irena Močevnik pri ženskah in Marjan Bone pri moških, starejših od 55 let. Pri uvrstitvah do četrtega mesta so naši obrtniki in pri njih zaposleni delavci zasedli še naslednja mesta: ženske: Karmen Grm 2. mesto, moški do 35 let: Branislav Kambič 3. in Igor Pirnat 4. mesto; moški 36 do 45 let: Marko Rjavec 2. in Milan Simčič 4. mesto; moški nad 55 let: Janez Kosmač 2. mesto. Vsi so za svojo uvrstitev prejeli pokale.

PRED PRVIM JUGOSLOVANSKIM POSVETOVANJEM O TEHNIČNO-TEHNOLOŠKEM STANJU V NAŠEM TURIZMU

Postaja zoper nesnago

Umazanija v pre mnogih jugoslovanskih kampih in na zbirališčih je čedalje grši madež v našem turizmu in tudi bolj viden kot drugje, saj se širi v deželi izrazitih naravnih lepote. Objekti, če stoh so, so zastareli in slabo vzdrževani, obnova pa navadno stane več kot nova zgradba. Toda eden izmed naših inovatorjev, Franc Birtič iz Šujice pri Dobrovi, ima zoper to pripraven in zanimiv recept: V Avtokampu »Oliva« v Rabcu je pokazal sanitarna centra, ki sta prvič grajena po sistemu montaža-demontaža, kar seveda pomeni, da objekt lahko hitro postaviš, tudi brez stalnega lokacijskega dovoljenja, in tudi hitro razstaviš, če je potrebno.

Gre za center z dvema popolnoma ločenima oddelkoma, z umivalnicami, prhami, kjer lahko uporabiš avtomate za toplo vodo iz Valalte, z WC-ji, medtem ko sta na zunanji strani objekta na eni strani umivalnica posode, na drugi likalnice. Ker je tu polno vode,

solni, amoniaki, detergentov, je objekt sestavljen iz plastificiranih kovin ali pa so te prevlečene z antikorozivnimi premazi. Notranje stene so iz PVC elementov, ki niso podvrženi nikakršnemu vzdrževanju. Čiščenje vsega tega pa je kar se da preprosto – z vodnimi curki!

Mojster iz delavnice IKOR v Šujici pravi: »Potreba po takih objektih je bila res velika. Podjetje IMOS iz Ljubljane je videlo, da smo pri IKOR-ju sposobni projekt hitro uresničiti, saj smo edini imeli v proizvodnem programu montažno-demontažni sistem iz tako odpornih in sestavljenih elementov. Ker smo že pokazali – resda za bivanje – podobne objekte« (Birtič je za enega izmed njih dobil zlato medaljo na sejmu v Kranju in z njo pritegnil pozornost številnih ljudi, ki se ukvarjajo z obrambo, med njimi tudi mnogih generalov), se je investitor Turistično-gostinsko podjetje, 'Rab' hitro navdušil. In s 6 delavci smo približno v 10 dneh postavili tak center v veliko zadovoljstvo turistov kakor tudi investitorja. In če bi smeli sami opraviti še vodovodne in električne instalacije, bi bil objekt še prej gotov.

Ta zanimiva »čista« novost v naših kampih napoveduje tudi možnosti sestavljanja podobnih objektov, kot so kuhinje, preproste restavracije, spalnice, družabni prostori, objekti v športnih središčih.

O tej noviteti bodo gotovo govorili tudi na Prvem jugoslovanskem posvetovanju o tehnično-tehnoškem stanju in razvoju turizma, ki bo pod naslovom TEHNIKA IN TURIZEM 88 od 9. do 11. 11. v Poreču. Žal je posvetovanje glede na porazno stanje pri nas že v zamudi in če si ne bi bil Birtič izmislil takega sanitarnega centra, kot si ga je, bi si ga morali izmisliti na tem posvetovanju.

JUŠ TURK

